

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbata.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidieceane Sibiu, strada Măcelarilor 45
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refuză. Articollii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl. rëndul cu litere garmond

Dr. Josif Gall.

„In mörte nu toți murim,
„Cum în trau nu toți trăim.
„De vreți morți să nu muriți,
„Căutați vii, ca să trăiți.
I. Nenitescu.

Cei-ce stăm în jurul acestui ziar totdeauna am simțit o deosebită bucurie, de câte-ori am avut ocaziune a înregistra în colónele lui numele ilustrului bărbat din fruntea acestor rënduri, căci cunoscând inima lui cea nobilă și intențiunile, purcese din cea mai curată dragoste către biserică, poporul și țara, al căror fiu este, — a priori eram convinși, că tot, ce face și întreprinde, țintesc spre binele și progresul acestei treimi nedespărțite.

Astfel — ca unii cari l'am cunoscut mai de aproape — l'am știut și aprecia; și ne-a durut de câte-ori unii dintre noi — cu alte vederi politice și sociale — au tras la îndoielă până și neescepționabilele și laudabilele lui intențiuni, precum și faptele isvorite din ele, și această cu atât mai vërtos, cu cât așa neînsemnat este la noi numărul bărbatilor superiori, cu caracter integru și cu astfel de calități sufletesce, cari se le dee posibilitatea a lucra desinteresat la promovarea cauzelor noastre de prima ordine.

N'am intențiunea și nici nu este acum timpul a reasuma fie și numai în liniamente concise activitatea de până acuma a acestui vrednic și distinct bărbat al bisericii noastre; și nici nu s'ar puté face acésta în cadrele înguste ale unui articol ziaristic, căci lung este șirul faptelor bune făcute de la intrarea sa pe terenul activității publice, de la 1866, și până astăzi; mai ales, că — abstragând de la activitatea sa ca avocat, ca judecător înalt, ca consilier la curtea de cassatie, ca deputat în cameră și ca membru al casei magnaților — a ocupat de tiner loc și în toate corporațiunile noastre bisericesci; și și-a oferit cu îmbelșugare vasta-i erudițiune, bogatele-i experiențe și profunda-i judecată și pricepere la rezolvarea tuturor celor mai importante cestiumi, câte au preocupat atât sinódele noastre eparchiale, congresele naționale-bisericesci, precum și a agendelor câte s'au pertractat în delegațiunea noastră pentru despărțirea ierarhică de coreligionarii Sërbi și în reprezentatiunea nemuritorului român și ortodox Gozdu. — În toate aceste înalte corporațiuni a jucat un rol însemnat, pe care istoria noastră îl va ști aprecia după cuviință.

Altul este de astădată motivul, care m'a îndemnat să scriu aceste rënduri. Și anume mi-a venit la cunoscință vestea despre acea jertfă rară și măreță, care va forma cununa faptelor nemuritoare ale Ilustrității Sale D-lui Dr. Josif Gall, și a neuitatei sale soții, pe carea — repausată fiind — Dumnezeu s'o așeze, unde dreptii se odihnesc.

Iată pasagiul-estras din epistola unui preavaloros și competent bărbat, care ni-a împărtășit acésta veste îmbucurătoare pentru tot fiul metropoliei noastre ortodoxe-române din patrie.

„Din isvor sigur aflu că Ilustritatea Sa, Domnul Dr. Josif Gall, membru în casa magnaților, etc., a testat partea cea mai mare a averii sale bisericeii noastre gr.-or., amésurat conțelegerii avute cu fericita sa soție de rară nobletă a inimei și alipire către biserică noastră . . .

„Fundatiunea este destinată pentru îmbunătățirea dotațiunii învățătorilor nostri confesionali și spre ajutorarea studenților de ambele sexe la toate studiile mai în

deschide gustul de cetit, dacă li s'ar pune la dispoziție bibliotecile din comună, ori dacă ar fi îndemnați a căuta cărțile la bibliotecile de prin partea locului și chiar a cumpăra de pe vremea aceea, când și când câte o carte românească, altfel s'ar desvolta lucrurile.

Pe lângă grija ce trebuie să se pörte azi din partea noastră limbii, în vederea desvoltării curate a ființei noastre naționale, mai e nevoie a se purta azi deosebită grijă ocrotirii, conservării și cultivării datinelor, obiceiurilor, jocurilor, cântărilor și preste tot artei poporului nostru. Töte acestea sintetisază spiritul național al poporului nostru. Și în spiritul acesta are a se desvolta poporul!

Invetătorimii noastre fi incumbă sfânta datorință a veghia și a lucra în töte aceste direcțiuni. Așa numai meritați numele frumos de invetători ai poporului. Așa numai răspundeți chemării sublime, ce vi-ați luat. Și aceste datorințe nu sunt de natură de a-i face invetătorului viața grea și urtă, ci tocmai de a-l împintena, de a-i prilegiul mulțămire și fericire în chemarea sa. Cine se știe afla în chemarea sa împlinindu-și töte datorințele isvorite din aceea, sigur, nu și va simți viața grea și spinösă. Dar' cu atât mai neplăcută va fi viața pentru acela, care caută a se feri de ori-ce obligămēt. Înțeleg, că la Romani era zicala: „Pe cine l'au urt zeii, l'au făcut pedagog“. Dar' nu e de înțeles, pentru ce se face așa de mult provocarea la ea din partea invetătorilor nostri, ca la un adevăr, care se pöte raporta și la chemarea lor de azi!? Ce era invetătorul la Romani? Era sclavul grec. Ce însuflețire putea avea pentru chemarea sa un astfel de om? Las apoi că în privința acesta s'au schimbat de atunci de tot raporturile. Astăzi, când știința pedagogică ni-a neteșit atât de mult calea de urmărit în instrucție și educație, când este destul de bine apreciată importanța chemării invetătorești, și când alta trebuie să fie conștiința invetătorului, nu ne mai putem provoca la asemenea judecăți.

Astăzi cariera invetătorească e cea mai calificată a produce mângăiere și fericire în cei cari o exercită. Și numai atunci invetătorii fericesc poporul, în al cărui serviciu stau, dacă simt în inima lor fericire și mulțămire după munca depusă întru realizarea problemei chemării lor. Și acesta se dobândește, da, dacă invetătorul își deschide inima pentru töte nevoile culturale ale poporului și dacă știe aprecia importanța pozițiunii sale în mijlocul poporului.

Deie Dzeu, ca și întrunirea noastră de acum în conferențele anului acestuia, să contribuie, în măsură cât mai mare, la luminarea minții și încăldirea inimii invetătorimii noastre, întru folosul neamului și al bisericii!

Nrul 4834/1902 Scol.

Notă.

Prin concludul sinodului arhidiececan din ședința a V-a de la 25 April (8 Maiu) a. c. Nrul prot. 67, cartea intitulată: *Catechism, partea I-a despre credință și partea a II-a despre morala creștină*, de protoiereul Simeon Popescu (fostul protopop al tractului Sibiuului) se admite ca manual în școlile medii din arhidieceasă și în institutul pedagogic.

Cartea, aprobată în manuscris, fiind proprietatea consistoriului, va apăre în cursul anului, cu tipariul tipografiei arhidiececane.

Din ședința cons. arhidiececan ca senat școlar, Sibiu 9 Maiu 1902.

Consistoriul arhidiececan.

Conferențele invetătorești.

Cercul Reghin.

10 Maiu v.

Conform dispozițiilor superiorității noastre bisericesci, invetătorii de la școlile noastre confesionale din protopresbiteratele Reghin și Murăș Oșorheiu s'au întrunit la conferențele anuale în 1 și 2 Maiu n. în romantica comună Jabenita, din apropierea Reghinului, sub conducerea comisariului consistorial Dr. George Proca.

În ziua de 1 Maiu la orele 8 a. m. invetătorii veniți la conferență în frunte cu comisariul consistorial, au asistat în sfânta biserică la oficierea sfinte liturgii împreună cu invocarea Duhului sfânt de către harnicul preot din localitate Vasile Duma și preotul din Săcal Ioan Duma.

După terminarea serviciului divin, întrunindu-se cei prezenți în școlă, dnul comis

Protopopul Vêrșefului. Cum raportează „Fôia Diecesană” din Caransebeș, Preasfântia Sa episcopul *Popea* a hirotesit Duminecă (18 Maiu) întru protopresbiter pe parochul din Reșița *David Têrfâlôga*, ales și întărit protopop al tractului *Vêrșef*.

Un ordin de zi. Comandantul suprem al armatei române, M. S. Regele *Carol* a dat pentru ziua de 10 Maiu un ordin de zi către armată, în care dă directive conducătorilor armatei cu privire la instrucția și educația teoretică și practică a trupelor puse sub comanda lor, și le pune la inimă, ca disciplina, temelia armatei, să fie răzîmate pe dreptate, pe nepărtinire, pe iubirea și încrederea reciprocă a superiorilor și a interiorilor, *pe arta de a porunci clar și cu chibzuială*. Ministrul de război al României e însărcinat să facă raport la 10 Maiu 1903 despre modul cum a fost executat acest ordin.

Două adunări generale în 9 Iunie. Comitele *Thalman*, ca president convocă pe 9 Iunie st. n. la 4 ore p. m. adunarea generală a reuniunii igienice din comitatul Sibiului, care se va ține în sala mică de ședințe a casei comitatului, și pe aceeași zi, la ora 5 p. m. convocă adunarea generală a filialei din Sibiul a reuniunii „Crucea albă”, care se va ține asemenea în sala mică de ședințe a comitatului.

Proces de presă în Timișoara. Eri s'a pertractat înaintea curții de jurați din Timișoara procesul intentat contra ziarului „Deutsches Tageblatt für Ungarn” pentru agitație în contra naționalității. Crima ziarului numit e, că a reproduș din „Perjámoser Bürgerzeitung” un articol scris în cestiunea emigrărilor, ca răspuns la doi articoli scriși de fostul deputat dietal Bessenyei Ferencz. Redactorul *Alwin Cramer* a fost osândit la 3 luni închisore de stat și 1000 corône amendă. Contra sentenței s'a anunțat din partea apărătorului recurs de nulitate.

Môrtea vitêzului. Într-o zi cei care din prilejul marilor serbări de Joi ale României defilaseră înaintea regelui, era și călugărul *George Cosma*, al cărui piept era acoperit tot de decorații. Într-o soldații cari mai întâiu întraseră în foc în războiul cu Turcii era și sergentul *Cosma*, din regimentul 10 de Dorobanți. Și s'a luptat așa de vitejesc, în cât regele încă pe câmpul de război l'a distins cu multe de decorații. După încheierea războiului sergentul *G. Cosma*, cu trupul ciuruit de glonțe, s'a făcut călugăr la mănăstirea Ciolanu din județul Buzeu. Acum, la jubileul de 25 ani al gloriosului război, călugărul *Cosma* încă a venit să defileze. Și totă ziua a stat bêtărânu în gledă, pe ploie, ear' s'era neavând unde să se adăpostescă, i-s'a dat cuartir la Asilul-sêracilor. Acolo a răposat la 4 ore din nôpte.

Școlă superiôră de fete în Cernăuți. Majestatea Sa împăratul cu rescriptul preafinalt din 23 Martie a. c. a încuviințat activarea unei școle superiôre gr. or. pentru fete în Cernăuți pe spesele fondului religios gr. or. din Bucovina. Totodată s'a preliminarat suma de 359 mii cor. din fondul religios gr. or. pentru clădirea edificiului și instalare. Conform §. 1 din statutul de organizare, acest institut este o școlă confesională privată cu drepturile unei școle poporale și civile publice. §. 2 al statutului dispune că școlă va avé: a) patru clase inferiôre cu limba de propunere română și patru clase paralele cu limba de propunere ruteană, în cari ambele limbi germană se va instrui ca obiect de instrucțiune; b) trei clase superiôre comune cu predominarea limbii de propunere germane pe lângă urmarea instrucției limbii române, rutene și germane ca obiecte obligate. Activarea școlei va urma succesiv așa, că la 1 Septembrie a. c. se va deschide prima clasă inferiôră (română și paralela ruteană), ear' în fie-care an școlar următor o clasă inferiôră mai înaltă, eventual clasele superiôre. Prima clasă inferiôră se va deschide provisor în anul școlar 1902/1903 în localitățile din edificiul presviteriului reședinței archiepiscopesci. Instalarea definitivă a școlei în edificiul propriu, ce se va zidi pe locurile situate în stradele Francisc și Cherescul, va avé loc în anul școlar 1903/1904 („Candela”).

Concert, Joi (29 Maiu st. n.) reuniunea rom. catolică din Sibiul pentru împodobirea altarelor („nagyszebeni rom. kath. oltáregylet”) va da un concert în sala de gimnastică a gimnasiului de stat, cu concursul mai multora, într'alții, și al domnișorei *Cunțan*. Punctele de program, în cari

Prognosa ploilor în anul 1902 n. compusă pe basă științifică de Basiliu Spariosu. Prețul 40 bani plus 6 bani porto postal. Se poate procura de la **Librăria archidieceșană**.

Clipe de Repaus

de
Sorcovă.

se află de vânzare la **Librăria Tipografiei archidieceșane** pe lângă prețul de 2 cor. plus porto 20 fil., recomandat 55 fileri. *****

In **Tipografia archidieceșană** a apărut:

ACAFTISTUL

Preasânței
Născătoare de Dumnezeu

și
alte rugăciuni

urmate de Sinaxarin pentru tot anul și Pășchălie.

Un volum de 368 pagini 8°.

Prețul simplu legat . . . fl. —.85
jumătate pânză . . . „ 1.05
în piele roșie . . . „ 1.25
Ediția fină în piele neagră . . . 2.—
piele chagrin „ 2.60
în mătase „ 3.85

Se află de vânzare la

**Librăria Tipografiei archidieceșane,
Sibiiu.**

Dela **Librăria Tipografiei archidieceșane** în Sibiiu se poate procura

O pagină

din

Lupta noastră pentru existență.

Articoli reproduși din ziarul „**Telegraful Român**” anul 1900

și publicați de

Nicolau Ivan

protopresbiter, asesor consistorial, membru în comitetul central al Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român.

Prețul 1 cor.

Douăsprezece

Cântece de școală

pentru două și trei voci egale

de

Timotei Popovici

prof. de muzică la seminarul „Andreian”.

Caetul I.

se află de vânzare în Editura **Librăriei Archidieceșane** cu prețul de 50 fil. plus porto 6 fil. eară recom. 45 fil. se mai pot procura și de la **Tipografia și Librăria dieceșană Caransebeș**, **Librăria I. Ciureu, Brașov**, **Tipografia A. Todoran Szamos-Ujvár**, **Tipografia și Librăria seminarului gr.-catolic Blaj** și la **Tipografia și Librăria H. Pardini Cernăuți** (Bucovina).

Potire	din argint de china, intern suflate cu aur, gravate	Coroane 30.—
	negravate	18.—
Cădelnițe	de fer nickelate	12.—
Lingurițe	de alamă galbenă	10.—
	pentru cuminătură, suflate cu aur	4.40
Disc	pentru agneți, suflat cu aur	7.20
Steuă	pentru agneți, suflată cu aur	5.60
Copie (cuțit)	pentru agneți, suflată cu aur	4.40

Se află de vânzare la

Librăria și Tipografia archidieceșană.

In **préjma esamenelor!**

In **préjma esamenelor!**

Scrisori de examen (propise)

pentru scrierea română, germană și dictando tipărite în **Tipografia archidieceșană**, în coloare vânăță, pe hârtie foarte fină, mărime 24/31 cm.

Prețul: de bucată 2 fil.; 100 bucăți 1.30 cor. și porto